

državi, posebno še v naši, ko nas je za dobro vas. Ni dovolj, če standard za gošavljia, da so hłodi II. razreda iz nekega sečišča na Dolenjskem manj vredni od hłodov I. razreda na tem sečišču in je tako tudi drugod. Hłodi II. razreda (ne prav vsak hłod, ampak vsaj povprečje nekaj hłodov) iz katerega koli sečišča, morajo biti manj vredni od vseh hłodov I. razreda v državi. Za to si prizadevam in zato moja kritika (do)sedanjih standardov.

Vsi bralci najbrž veste, kako je trenutno s standardi pri nas. O tem sem tudi sam že nekaj napisal. Veste tudi, da delajo nove. Tudi kako jih delajo in kakšen je uspeh tega dela najbrž veste. Zato se vsak lahko vpraša, v čem je težava in zakaj se to ne naredi, če je vse tako kot piše Rebula. Na to pa ne znam odgovoriti, razen v toliko, da bi rad za svoje delo dobil primerno povračilo.

Dr. Edvard Rebula

GDK: 945

Slovenocentričnost slovenskega gozdarstva

Med pomembnejšimi argumenti, s katerimi slovenski gozdarski strokovnjaki prepričujejo javnost in nemalokrat tudi sami sebe o pravilnosti svojega razmišljanja in delovanja, je odnos gozdarjev iz drugih držav do naših gozdov in gozdarstva. Po mnenju slovenskih gostiteljev različnih tujih obiskov in izjavah višjih državnih uradnikov, nam tuji obiskovalci kar po vrsti »**zavidajo**« (vse podčrtal M.Š., pri katerem se nahajajo tudi viri podčrtanega) naše gozdove, njihovo ohranjenost in podobno. Resnici na ljubo nekateri tujci tudi hvalijo slovensko gozdarstvo (znana je kratica iz nemščine: WWW, ali po slovensko »na svetu najčudovitejši gozdovi«). Tujci pri nas tudi »iščejo **Inspiracijo**«. In po novem, ko se vključujemo v evropske združitelvene procese, tudi menda »niso čisto nič zadovoljni«, ker smo v gozdarstvu pred njimi. Tudi izjave naših strokovnjakov, da »**imamo edini v gozdarstvu kaj pokazati**«, niso redke. Žal nikoli ni mogoče zaslediti odgovora na vprašanje, ki bi ga lahko in morali naši gozdarji zastaviti svojim gostom: »Zakaj je pri vas drugače?«. Že od nekdaj me je zanimalo, zakaj se gozdarstvo s takimi prednostmi kot je slovensko, izvaja samo na nekaj promilah, niti ne odstotkih površine svetovnih gozdov. Kako je mogoče, da gozdarji drugod ne spoznajo vseh kakovosti slovenskega gozdarstva? Zakaj je možen relativno oster odziv vrhunskih tujih strokovnjakov na »pobude« za »sonaravno« gospodarjenje z gozdovi? Odnos do gozdarstva v Sloveniji pove tudi nekaj o nerazumevanju gozdarstva, kot ga razu-

mejo v demokratičnih državah, s katerimi se pač moramo primerjati. Gozdarstvo je predvsem družbena dejavnost, v kateri so gozdarji samo eden od udeležencev. Družbene okoliščine prevladujoče določajo cilje gospodarjenja z gozdom, poti za doseganje ciljev in vlogo gozdarske stroke v njem. Tudi v gozdarski stroki posamezne države prevladujejo osnovne značilnosti njihove družbene ureditve. Slovenski gozdarji so celo med prvimi vpeljali v prakso pomen različnosti rastišč in nujnega prilagajanja na naravno okolje, ne opazijo pa družbenega okolja. Neprijetno je poslušati nekatere slovenske gozdarje, ko velikokrat omalovažujoče in podcenjujoče komentirajo gozdarstvo po svetu, a ne omenijo razmer, v katerih gospodarjenje z gozdovi poteka. Naj uporabim prisposodobno. Večina udeležencev gozdarskih potovanj v tujino ni verjetno niti pomislila, ko so se vozili po odličnih tujih avtocestah (so jim jih zavidali?), recimo nemških, ali jih v Sloveniji znamo narediti ali ne. Gotovo so bili prepričani, da jih naša gradbena stroka zna narediti. Zakaj jih potem nismo imeli in jih šele zdaj gradimo? Takrat in tudi danes večina razume, da kakovost in količina cest ni odvisna zgolj od »stroke«. Od nje še najmanj, saj bi si gotovo gradbeniki na vseh ravneh želeli še več dela in vpliva. Ali se lahko potem tudi vprašamo, katero znanje in pristop imajo slovenski gozdarji, ki ga drugod nimajo, in zato ne gospodarijo z gozdom tako kot pri nas? Ali slovenski gozdarji res verjamejo, da drugod gozdarji ne znajo gospodariti z gozdom, ker nimajo dovolj

znanja, raziskav, teorije, etike...? So drugod gozdarji res nekulturni? In če imamo samo mi to uporabno znanje, zakaj je sorazmerno težko najti reference slovenskih gozdarjev v tuji literaturi? Zakaj znanja ne moremo drago prodajati? Zelo priporočljivo je malo "posrfati" po Internetovih gozdarskih valovih, ki so sicer šele v prvih povojih, pa bo večina večvrednostnih kompleksov hitro umirjenih. Nemalokrat bo dovolj že reden obisk v gozdarski knjižnici. Ali pa pogled na uporabljeno literaturo v slovenskih člankih in knjigah, ki pokaže kaj drugačno sliko. V svetovnem in evropskem gozdarstvu se ogromno dogaja. Seveda ne mislimo, da bi morali našo stroko podcenjevati, jo je pa treba realneje umestiti v mednarodno in ne nazadnje domače okolje. Slovenska gozdarska stroka ima nekatere primerjalne prednosti, vendar tudi pomanjkljivosti. Naše razmere so odraz različnih dejavnikov v preteklosti in sedanjosti, ki bi se jih morali zavedati. Družbene razmere so gozdarjem omogočile nekatere usmeritve, ki bi sicer ne bile izvedljive. Vrednostno sodbo o upravičenosti takega ravnanja bo treba seveda prepustiti času. Podcenjevalen odnos do »gozdarstev« v tujini in prepričanje v zgolj eno resnico sta nemalokrat že tako vkoreninjena (pri mlajših gozdarjih pa se žal privzgajata), da zavirata razvojne procese, ki jih danes zahtevajo spremenjene družbene razmere.

Posledice slovenocentričnosti v gozdarstvu lahko opazujemo na večih ravneh. Naj omenimo samo mednarodno dejavnost v gozdarstvu na vladni ravni, ki je po osamosvojitvi postala ena izmed novih nalog države. V Evropi in celem svetu je veliko dejavnosti na državni ravni, ki so tako ali drugače povezane z gozdarstvom. Zagotovo jih je toliko, da se vseh Slovenci ne moremo udeležiti, ker nimamo dovolj ne sredstev ne ljudi. Žal pa na državni ravni ne obstaja politika mednarodnega sodelovanja v gozdarstvu, ki bi opredelila interese države in stroke ter iz tega izpeljane operativne cilje mednarodne dejavnosti, ki bi omogočali ugotavljanje njene uspešnosti. Preglednost sedanje dejavnosti je majhna celo za strokovno, še posebej pa za splošno javnost.

Program razvoja gozdov navaja, da se mora slovensko gozdarstvo kot celota še bolj odpreti v svet ter sodelovati pri skup-

nem iskanju rešitev gozdarskih problemov (katerih?) in problemov ohranjanja naravnega okolja. Pripomniti velja, da je v Programu razvoja gozdov naveden le sorazmerno majhen del dejavnosti, ki potekajo na mednarodnih ravneh. Žal niso ne tam ne drugje navedeni kriteriji, ki bodo omogočali sprejem posameznih odločitev, npr. katerega sestanka ali projekta v tujini se udeležiti in katerega ne, ter kdo se ga bo udeležil. Iz izkušenj lahko sodimo, da se udeležujemo predvsem tistih dejavnosti, kjer »imamo kaj pokazati«. Žal to niso, na primer, urejeni in zanesljivi statistični podatki, ki so osnovni »gradnik« mreže mednarodnih odnosov. Ker moramo mednarodno dejavnost z redkimi izjemami plačati sami, bo treba povedati, ali bomo svoja sredstva namenjali predstavljanju naših pogledov na reševanje globalnih problemov in kaj imamo od tega, ali pa bomo opredelili področja sodelovanja, od katerih bi imeli tudi sami primerne koristi. Upamo, da ni glavni cilj zgolj »promocija« Slovenije, ker ima ta s stroko le malo skupnega in je prej politična kategorija, s katero se nemalokrat prekriva zapravljanje proračunskega denarja. V gozdarstvu je lahko samo »splošno koristna funkcija« mednarodnega sodelovanja. Seveda se ne more nobena država izogniti odgovornosti za kakovost sobivanja v mednarodni skupnosti, vendar ali smo res prav mi poklicani, da prevzamemo to breme kot našo **glavno** nalogo? Res poznamo odgovor na vsako vprašanje? Ideološko obravnavanje gozdarstva k temu mogoče zavezuje, žal pa se od tega ne da živeti, razen s trženjem idej, kar pa je več kot zahtevna trgovina. Mednarodno sodelovanje v gozdarstvu temelji na interesih, pa naj imamo v mislih vladne (npr. EGS, FAO) ali ljubiteljske organizacije (npr. Prosilva, IUCN). Prizadevanja v Evropi in svetu za ohranjanje gozdov in naravnega okolja nam seveda lahko vzbujajo asociacije, da »gozdarstva« po svetu konvergirajo k našemu dojemanju, vendar je to le navidezna resničnost. Ideje, ki jih poskušajo uveljavljati, niso nove niti popolnoma naše, predvsem pa so načini, ki jih uporabljajo za doseganje ciljev, velikokrat na nasprotnih bregovih z našo prakso.

Mag. Milan Šinko